Yrittäjyys ja kansainvälinen kauppa
Tuomas Ylitalo

2.10.2025

E 57/2025 Talousvaliokunta

Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto: EU:n startup- ja scaleup -strategia

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry (myöhemmin EK) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto koskien valtioneuvoston selvitystä komission tiedonannosta EU:n startup- ja scaleup -strategiaan liittyen.

Komissio antoi 28.5.2025 tiedonannon EU:n startup- ja scaleup -strategiasta. Strategia rakentuu komission aiemmille toimille liiketoimintaympäristön parantamiseksi ja keskittyy erityisesti Euroopan sisämarkkinoiden kehittämiseen. Strategia ei sisällä yksittäisten ehdotusten yksityiskohtia. Kuten Suomi, myös EK ottaa varsinaisiin ehdotuksiin tarkemmin kantaa, kun komissio on antanut ehdotuksensa.

Yleishuomioita komission tiedonannosta: startup- ja scaleup -strategia

EK katsoo, että Euroopan komission julkaisema startup- ja scale-up-yrityksiä koskeva strategia on tervetullut askel kohti kilpailukykyisempää ja innovatiivisempaa EU:ta. Tästä huolimatta **EK haluaa huomauttaa, että strategia keskittyy nyt hyvin voimakkaasti nimenomaan startup-yrityksiin – ja scaleup-käsitteelläkin viitataan edellä mainitun kaltaisiin todella nopeaan kasvuun pyrkiviin yrityksiin.**

Toivottavaa olisikin, että kasvuyrityksistä ja niihin kohdennettavissa toimista puhuttaessa otettaisiin huomioon myös jo vakiintuneet pienet ja keskisuuret yritykset, jotka ovat myös kasvuhakuisia omaten skaalautumispotentiaalia muun muassa kansainvälistymisen kautta. Kohderyhmän määrittämisestä käytiin myös komission pääosastolla aktiivista keskustelua ennen tähän määritelmään päätymistä.

EK katsoo, että strategian jatkotyöstössä myös kasvua hakevat jo vakiintuneet pk-yritykset on nähtävä potentiaalisina innovaatioiden kaupallistajina ja skaalautujina. EK korostaa, että startupit ja scaleupit ovat tärkeitä kasvun mahdollistajina, mutta ne eivät yksin riitä taloutta vauhdittamaan ja innovaatioita kaupallistamaan. EK toivoo huomioitavan, että kasvupotentiaalia on muissakin yrityksissä ja se kaikki pitää saada

käyttöön mm. rahoituksen saatavuutta parantamalla. Kansallisin sekä EU-toimin voidaan luoda yhteistyörakenteita, joissa samoihin ongelmiin ratkaisuja hakevat erikokoiset yritykset törmäävät ja täten globaaleille markkinoille eteneminen saa leveämmät harteet tuekseen ja arvonlisää jää myös Suomeen sekä Eurooppaan.

Tähän liittyen EK muistuttaakin, että työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) on laatinut Kasvuyrittäjyysohjelman (toukokuu 2025), jolla pyritään toiminnallistamaan hallitusohjelmassa oleva tavoite yrittäjävetoisten mittelstand-yritysten määrän tuplaamisesta vuoteen 2030 mennessä. Tavoite edellyttää mittelstand-yritysten kasvun ja uudistumisen vauhdittamista, mutta myös kasvutoimenpiteitä 10–49 henkilöä työllistävien yritysten kokoluokkaan, jotta niistä kasvaisi uusia mittelstand-yrityksiä.

Hallituksen asettama Mittelstand-tavoite on erittäin tärkeä Suomen talouden kasvun, elinkeinorakenteen ja resilienssin vahvistamisen näkökulmasta. Esimerkiksi nettomääräiset lisätyöpaikat ovat viimeisen vuosikymmenen aikana pääosin syntyneet keskisuureen yrityskokoluokkaan tai siihen kasvamassa olevaan pk-yrityskokoluokkaan. Mittelstand-yritykset ovat samoin keskeisessä roolissa laajentaessamme Suomen viennin kivijalkaa, kun nyt kokonaisviennistämme 2/3 syntyy ainoastaan sadan yrityksen toimesta.

EK pitää tärkeänä, että komission esittämässä startup- ja scaleup -strategiassa keskitytään konkreettisiin toimiin, joilla voidaan purkaa lainsäädännöllisiä ja hallinnollisia esteitä, vahvistaa rahoituksen saatavuutta sekä edistää yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Erityisesti, kun puhutaan kasvuyrityksistä, kotimaassa kytkös Kasvuyrittäjyyden ohjelmaan tulee säilyttää, Näin luodaan paremmat edellytykset yritysten kasvulle ja kansainvälistymiselle.

EK haluaa korostaa, että startup- ja kasvuhakuisten pk-yritysten toimintaympäristön kehittämisessä ei ole olemassa yhtä ratkaisua, vaan tarvitaan laaja-alaisempi lähestymistapa. Komission aloite vastaa tähän tarpeeseen pääosin kokoamalla yhteen olemassa olevia ja uusia toimia. On olennaista, että EU-lainsäädännön valmistelu ja kansallinen täytäntöönpano tukevat sisämarkkinoiden toimivuutta ja mahdollistavat yritysten kasvun, kansainvälistymisen ja uusien työpaikkojen syntymisen.

Koska 450 miljoonan kuluttajan EU-sisämarkkinat tarjoavat kasvuhaluisille pk-yrityksille parhaan maaperän skaalautumiseen, tulee kaupanesteiden vähentämiseksi laatia selkeä ja konkreettinen toimintasuunnitelma. Mario Draghi lainasi vuoden 2024 EU-kilpailukykyraportissaan IMF:n tutkimusta, jonka mukaan EU-sisämarkkinoiden sisäiset kaupanesteet vastaavat tavaroissa 45 % ja palveluissa 110 % tariffeja.

Lisäksi strategian tavoitteita ja mittareita tulisi konkretisoida numeraaliseen muotoon sekä laatia erillinen toimintasuunnitelma. Tässä tulisi määrittää prioriteettitoimet, vastuut, aikataulu ja seurantamekanismi.

Kaikki toimialat tulee huomioida

EK toivoo, että startup- ja scaleup -strategialla tuetaan sekä teollisuuden että palvelusektorin yrityksiä, kun puhutaan teknologiavetoisista yrityksistä. Suomen kirjatut kannat painottavat nyt hyvin yksipuolisesti teollisia yrityksiä. Vertailun vuoksi esimerkiksi EU:n kilpailukykystrategia ja myös käsittelyssä oleva startup- ja scaleup -strategia pohjautuvat ”industry” -termiin, johon EU sisällyttää koko elinkeinoelämän teollisuudesta palveluihin. Strategian keskeisintä kohderyhmää on myös esimerkiksi ICT- ja ohjelmistoala, joka tilastoituu aina palvelutoimialaksi.

EK huomauttaa, että näissä yhteyksissä olisi hyödyllisempää käyttää termiä ”yrityselämä”, ”elinkeinoelämä” tai ”laajasti kaikki toimialat”. Myös maailmankaupassa palveluiden osuus kasvaa koko ajan suhteessa tavaroihin nähden, joka luonnollisesti vaikuttaa skaalautumismahdollisuuksiin merkittävästi.

Kasvuyritys-määritelmä kattaa myös pk-yritykset

Scaleup määritellään OECD-Eurostatin mukaan yritykseksi, joka on kasvanut keskimäärin vähintään 20 % vuodessa kolmen peräkkäisen tilikauden aikana joko liikevaihdon tai työntekijöiden määrän osalta, ja jolla oli vähintään 10 työntekijää kauden alussa. Tämä määritelmä on laajasti käytössä EU:n politiikassa ja monissa kansallisissa innovaatiotoimistoissa. **EK huomauttaa, että suomalaiset pk-yritykset voivat olla myös kasvuyrityksiä**, mutta näistä vain harva saavuttaa OECD:n kasvuvauhdin.

EK onkin käyttänyt omissa kyselyissään, kuten Kasvuyrittäjyyskatsauksessaan (kesäkuu 2025) määritelmää, jossa kasvuyrityksinä pidetään niitä työnantajayrityksiä, jotka tavoittelevat vähintään 10 % liikevaihdon vuosikasvua ja ovat vastaustensa perusteella myös yltäneet siihen edellisen 12 kuukauden aikana (kasvuhalu ja –kyky).

EK:n kasvuyrittäjyyskatsaus-kyselyyn vastasi yhteensä yli 1 000 työnantajayritystä. Tulokset kertovat, että Suomessa on nyt arviolta 11 000 kasvuyritystä. Lukumääräarvio on sama kuin vuosi sitten eli edelleen 14 prosenttia työnantajayrityksistä tavoittelee vähintään 10 prosentin liikevaihdon vuosikasvua ja on myös saavuttanut tämän kasvuvauhdin edellisen 12 kuukauden aikana. **Vaikka kasvuyritysten määrä on kaukana huippuvuosista, voi käänne olla käsillä: 43 prosenttia pk-sektorin yrityksistä tavoittelee kasvua seuraavan 12 kuukauden**

aikana. Vientiä tai muuta ulkomaankauppaa tekeviä yrityksiä on Suomessa 22 000 kappaletta (23 000 vuonna 2024). Vientivireessä on kuitenkin myönteistä muutosta: nyt 7 000 kotimarkkinayritystä pohtii ensiaskelten ottamista ulkomaankaupassa, kun luku oli noin 4 000 vuosi sitten. **EK pitää erittäin tärkeänä, että myös pk-yritykset tunnistetaan kasvuyrityksiksi ja potentiaalisiksi nopean kasvun tavoittelijoiksi.**

EK:n näkemyksiä komission esittämistä uusista toimista ja Suomen kannoista

EK pitää Suomen tavoin komission laatimaa EU:n startup- ja scaleup -strategiaa tervetulleena ja yhtyy monilta osin sekä komission näkemyksiin että Suomen kantoihin. EK pitää erittäin tärkeänä, että Suomi näkee kannoissaan strategian koskevan monilta osin kaiken kokoisia yrityksiä, vaikka huomio kiinnitetäänkin nimenomaisesti aloittavien ja kasvuvaiheessa olevien yritysten erityispiirteisiin.

Komission startup- ja scaleup -yrityksiä koskevan strategian lainsäädännölliset, poliittiset ja taloudelliset tukitoimet on jäsennelty seuraaviin osakokonaisuuksiin. Alla muutamia EK:n nostamia huomioita:

1. Innovaatiomyönteinen sääntely

Suomi katsoo kannassaan, että ensisijaisena tavoitteena tulee olla EU:n sisämarkkinoiden vahvistaminen ja suotuisamman innovaatio-, liiketoiminta- ja sääntely-ympäristön luominen startup- ja scaleup -yrityksille. **EK korostaa, että innovaatioperusteiseen kasvuun tarvitaan kaikkia yrityksiä – iästä, toimialasta ja koosta riippumatta.**

2. Parempi rahoitus

Komission esittämä startup- ja scaleup-strategia korostaa rahoituksen osalta voimakkaasti rahoituksen saatavuuteen liittyviä haasteita EU-tasolla. EK huomauttaa, että Suomessa tämä ei ole viime vuosina ollut niinkään ongelma startuppien kohdalla. EK katsoo, että rahoituksen saatavuus on edelleen kuitenkin merkittävä kasvun este erityisesti kasvuhakuisille yrityksille. Pk-barometrin (syksy 2025) mukaan ulkoista rahoitusta hakeneista tai sitä tarvitsevista pk-yrityksistä 43 % kokee rahoituksen saatavuuden haastavaksi. Keväällä 2025 luku oli 38 % ja vielä vuonna 2021 25 %, eli kehityssuunta on huolestuttava.

Pääsyy ulkoisen lainarahoituksen saatavuuden heikkenemiseen on ollut finanssisääntelyn kiristyminen. Finanssisääntely tuleekin nähdä osana komission hallinnollisen taakan 35 prosentin keventämistavoitetta pk-yrityssektorissa.

Kuten Suomi, myös EK pitää nykyistä lainatakauksiin perustuvaa InvestEU-välinettä tarkoituksenmukaisena sen hyödyttäessä erityisesti suomalaisia pieniä ja keskisuuria yrityksiä ja katsoo, että sen rahoitustakauksen osuutta kehyksessä tulisi kasvattaa merkittävästi riittävän yksityisen rahoituksen vipuvaikutuksen aikaansaamiseksi.

EK kannattaa vahvasti InvestEU-välineen takausmuotoisten instrumenttien volyymin kasvattamista siten, että ne täydentävät markkinapuutteita ja kanavoituvat pk-yritysten rahoitusta tukemaan sekä liikepankkisektorin että muiden rahoituslaitosten kautta. InvestEU:n pk-takausinstrumentit paitsi tukevat kasvua tehokkaasti, ovat myös tällä hetkellä täysin alimitoitettuja, kysynnän ylittäessä tarjonnan selvästi.

EK tukee InvestEU:n kaltaisen rahoitusmallin hyödyntämistä myös pääomasijoituksissa siten, että se ulottuu monipuolisesti kasvuhakuiseen pk-yrityskenttään. EU:n tulisi myös laatia toimintasuunnitelma siitä miten eurooppalaista pääomamarkkinaa kehitetään ja synergioita luodaan. Pääomamarkkinaunionin kehittäminen on tällä saralla yksi toimenpide.

3. Nopea markkinoille pääsy ja laajentuminen

EK korostaa, että kaikilla yrityksillä tulee olla helpompi pääsy markkinoille ja kaikenkokoisille tarjolla tukea ison riskin ottamisesta. On hyvä huomioida, että Innovaatiotoiminta ei ole vain tieteestä kumpuavaa, vaan se voi syntyä myös markkinoilta tulevista signaaleista – ja näin ollen voi vaatia hyvinkin pitkälle menevää tutkimusta.

4. Parhaan osaamisen tukeminen

EK huomauttaa, että osaajapulaan tulee osata varautua ennakoivasti, jos ja kun talouskasvu vihdoin käynnistyy. EK:n yrityskyselyn mukaan osaajapula on toiseksi suurin kasvun pullonkaula jo nyt – suhdanteen aallonpohjassa. Siksi hallituksen tulee tarttua työperäisen maahanmuuton keinoihin, jotta talouskasvumme ei kaadu tekijöiden puutteeseen.

Komission tiedonannossa todetaan aivan oikein, että startup-yrityksen menestys on riippuvainen korkeasti koulutetusta osaamisesta. Nämä osaamistarpeet ovat hyvin pitkälle vietyjä ja tarkkarajaisia.

Tekoäly on jatkossa esimerkki yhdestä keskeisestä kilpailu- ja murrostekijästä, jonka osalta eurooppalaisten tulee pysyä mukana kilpailijoiden vauhdissa ja osaamisvaje on käyttöönotossa pk-yritysten merkittävin haaste. Valmisteilla oleva Talent Pool –aloite ei kohdistu tällaisiin kapean kärjen rekrytointeihin, vaan koko EU-alueen työvoimapula-ammatteihin. Talent Pool on kuitenkin kokonaisuutena myönteinen hanke ja toimeenpanossa tulee varmistaa, että se tarjoaa konkreettisia työkaluja pk-yritysten osaajapulan helpottamiseen.ö

Tiedonannossa esitetäänkin toimenpiteitä tukemaan erittäin osaavan ja monimuotoisen osaajapoolin muodostumista Eurooppaan. Näiden toimien osalta EK yhtyy Suomen kantaan: parhaiden käytäntöjen selvittäminen on kannatettavaa. Tarkempi kommentointi on mahdollista vasta, kun toimenpiteistä on saatavilla tarkempia tietoja. Toimenpiteissä on mainittu myös verotusta koskevia aloitteita. Niiden osalta on huomioitava, että henkilöiden tuloverotus kuuluu jäsenvaltioiden ensisijaiseen toimivaltaan.

5. Pääsy infrastruktuuriin, verkostoihin ja palveluihin

Myös EK näkee samoin, että startup- ja scaleup -yritykset tarvitsevat laajan, saumattoman ja kustannustehokkaan pääsyn EU:n tutkimus-, testaus- ja pilotointi-infrastruktuureihin. Muun muassa suurteholaskenta-, tekoäly- ja kvanttiympäristöjen hyödyntäminen voivat vauhdittaa korkean teknologian ja korkean lisäarvon ratkaisujen kehittämistä ja kaupallistamista. **EK kuitenkin huomauttaa, että tässäkin tulee muistaa huomioida jo vakiintuneiden kasvua etsivien pk-yritysten mahdollisuudet hyötyä samoista työkaluista.**

Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Petri Vuorio
Johtaja

Tuomas Ylitalo
Asiantuntija